

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hóra. . . . I kor. Egy hóra. . . I kor. 50 HIL.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felelős szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 48. szám.

A patronázs.

Debreczen, szeptember 9.

Ma tartották az igazságügyminiszter védnöksége alatt a patronázs-kongresszust, melyre Debreczenből is többen mentek föl. Ennek a fontosságát nem kellene vastag aláhúzásokkal a közvélemény figyelmébe ajánlani. Jól tudja mindenki, hogy mit jelent az a közrend érdekében, ha a társadalom korlátaiból kibukottakat ismét az erkölcsi rend keretein belül fogja becsületes munkára a humanitás.

Alig is van az embernemesítésre irányuló jótékonyágnak olyan törekvése, amely a közönségnél annyi megértésre talált volna, mint éppen a patronázs. Sőt a közönségnek a lelkesedése ezen a téren már egészen az eltévedésig fokozódott. Ezt a nagy és szent ügyet egyszerűen agyontámogatják.

Mert sehol se tapasztalható olyan ártalmasnak a tubuzgalom, mint éppen itt. Lám, mire vezetett ez a nagy buzgalom. Itt nem lenne másról szó, csak arról, hogy a társadalom mentse meg a börtönökből és fegyházakból kiszabadult rabokat és jó utra terelje az elzúllott gyermekeket. A valóságban azonban az történik, hogy a társadalom, amely csak akkor erős, ha egységes, ebben a tö-

rekvésben nem az és a bünt, amelyet semmiféle osztályfelfogultság osztályártalomnak, a bűn megfékezését osztályérdekeknek föl nem tüntethet, a klasszifikálás hibájába esett. A katolikus nem akarja megmenteni csak a maga bűnöseit, a reformátusok meg a magukéit. — És most már a zsidók is alakítottak patronázs-egyletet.

Engedelmet kérünk, de ez nem csak nem jó, de egyenesen komikus. Nem értem, hogy a katolikus felekezetnek miért szükségesebb megmenteni a katolikus rabot, mint a reformátust és a zsidót, mikor egészen bizonyos, hogy ez a rab kiszabadulása után nem fogná általmaiban érvényesíteni a felekezeti szempontokat és ha bűnre szorítaná a magárahagyottság, bizonyosan válogatás nélkül lopna vagy rabolna.

A református vagy zsidó felekezetü gonosztevő éppen annyira ártalmas a katolikus felekezetnek, mint a saját felekezetének és a protestánsok, meg a zsidók se bizakodhatnak abban, hogy a katolikus gonosztevő ő hennük nem fog kárt tenni, csak azért, mert katolikus.

Mi értelme van hát a patronázs tere a felekezeti osztályozásnak? Hiszen azt is kérdezhetném: mi köze egyáltalán a patronázshoz a felekezeteknek?

Miért éppen a felekezetek szervezik? A közrend védelme csak nem felekezeti érdek? Ez a társadalom, az egész társadalom érdeke, de még inkább az állam érdeke. Az állam feladata gondoskodni arról, hogy az ártalmas elemekből lehetőleg hasznos elemeket neveljen.

A patronázs-ügyet ki kell venni abból a harapófogóból, amelybe beleszorította a felekezeti elfogultság. — A kongresszus jó alkalom volna arra, hogy az egyletek a felekezeti árnyalások eltörlésével egy hatalmas szervezetté egyesüljenek.

Minisztertanács. Budapestről táviratozzák: *Wekerle* Sándor miniszterelnök *Kossuth* Ferencel történet tanácskozása után holnap *Andrássy* Gyula gróffal és *Zichy* Aladár gróffal is fog tárgyalni, a miniszterekkel történet külön tárgyalás után aztán végleges megállapodásokat a *szombati minisztertanácsban* fogják fixirozni. A minisztertanácsot ugyanis szombat délelőtt tizenegy órára hívta össze *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnök és pedig a gyöngélgedő *Kossuth* Ferenc lakására. Ez a minisztertanács azonban a válság megoldásának kérdésén kívül a közös költségvetés, az annexió és a delegációk dolgával is fog foglalkozni.

A királyné halála.*)

Irta: **Sztáray Irma grófnő.**

Szeptember tizedike volt. Délben, egy óra harminc perc. A tó partján mentünk végig. Eppen a braunschweigi herceg szobra előtt mentünk, amikor a királyné, a gondatlan gyermek vidámságával, két fára mutatva, megszólalt:

— Nézze csak, Irma, a gesztenyefák virágzanak. Schönbrunnban is vannak ilyen kétszer virágzó fák és a király írja is, hogy azok szintén teljes virágjukban állanak.

Ebben a pillanatban, meglehetősen távol-ságban egy férfit vettem észre, aki, mintha kergettek volna, a járda szegélyén álló egyik fától a tóparti vaskorláthoz, innen pedig egy másik fához futott, zeg-zugos irányban az uton át. Egyenesen felénk tartott.

Önkéntelenül egy lépést tettem előre, úgy, hogy a királynét eltakartam előle. A férfi azonban erősen ingadozva, ismét futni kezdett és öklével a királyné felé sulytott.

Mintha villámcsapás érte volna, a ki-

*) Október negyedikén, a király nevenapián, érdekes könyv fog megjelenni. A könyvet *Sztáray* Irma grófnő, a boldogtalan *Erzsébet* királyné kedvenc udvarhölgye és bizalmas barátja írta és elmondja benne a királyasszony fájdalmas kálváriáját. A könyvnek legérdekesebb fejezete az a cikk, amely *Erzsébet* királyné tragikus halálát mondja el.

rályné abban a pillanatban egy jajszó nélkül összerogyott, én pedig félig eszméletlenül egy kétségbeesett pillantással fölfelé hajoltam.

A királyné fölnyitotta szempilláit és körültekintett. Nézése elárulta, hogy teljes öntudatnál van; azután általam támogatva lassanként fölemelkedett a földről.

Egy kocsis segített nekem; az ég áldja meg.

Valóságos csodának látszott most, amint egyenesen állott előttem. Szemei fénylettek, arca kipirult, pompás hajfonadékai, amelyek az esés közben meglazultak, koszoruként övezték fejét: kimondhatatlanul szép és fenséges volt a királyné.

Szinte hebegve kérdeztem most, mint-hogy az öröm már fölülmulta ijedelmemet, a királynétől:

— Mit érez felséged? Nem történt valami baja?

— Nem, — válaszolta mosolyogva — semmi bajom sem történt.

Hogy abban az átkozott kézben tör volt, azt ebben a pillanatban sem ő, sem én, még csak nem is sejtettük.

A királyné most feltette a kalapját, bár a haj rendbehozatala nem nagyon sikerült, azután átvette legyezőjét és ernyőjét, a közönséget barátságosan üdvözölte és újból elindultunk.

— Mondja kérem, — kérdezte a királyné tőlem, — ugyan mit akarhatott tulajdonképpen az az ember? Az a rettenetes ember?

— Nem tudom, felség, hanem az bizonyára egy elvetemült gonosztevő.

— Talán az órámat akarta elrabolni, — mondotta kis szünet után a királyné.

Fürgén és ruganyosan haladt mellettem, tartása szilárdnak látszott és felajlott karomat is visszautasította.

Egy kis idő múlva így szólott ismét hozzám a királyné:

— Ugye, most sápadt vagyok?

— Egy kicsit, — feleltem — talán az ijedségtől.

Amikor néhány pillanat múlva rátekin tettem, észrevettem, hogy vonásai fájdalmasan eltorzultak. Megdöbbenve kértem, mondja meg a valót, vajjon mit érez és vajjon nincsenek-e fájdalmai és mialatt a királyné most már feltűnő sápadtan tovább folytatta útját, én halálos aggodalommal követtem minden egyes lépését.

— Azt hiszem, — szólott végre — hogy a mellem faj egy kissé, de ezt sem tudom biztosan.

Megérkezünk a hajóállomásra. A hajóhidon még könnyed léptekkel haladt előttem, alig ért azonban a hajóra, amikor hirtelen szedülni kezdett.

2 korona egy pár női vagy férfi glace keztyű
NAGY ANDRÁS Ristemplombazár.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

(A jövő évi költségvetés. — Államsegélyes ügyek, ösztöndíjak, segélyek. — A debreczeni kirakatverseny. — A debreczeni-budapesti közlekedés. — Hadseregszállítás.)

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara ma délután tartotta meg a nyári szünet óta első közgyűlést a helybeli és kerületi tagok élénk részvételével, Szent-Királyi Tivadar kamarai elnök vezetésével.

Az elnökség jelentését és az időközi ügyforgalom ismertetését Szávay Gyula titkár terjesztette elő.

A kamarai tagok sorában Kiss J. Ferenc elhunytával változás állt be; tagul Hauer Bertalant hívták be.

Az elnöki jelentések sorából kiemelendők: a boszniai kereskedelmi tanulmányút országos mozgalmában részvétel ügye és Debreczenben, Karácsony előtt kirakatverseny tartásának elhatározása.

A kamara felterjesztéseire nyert miniszteri elintézkedések közül kiemelendők: az ipartestületek portómentességének kiterjesztése, a nagykároly-budapesti telefonkapcsolat megjavítása, a folyékony borsep-rőre kedvezményes díjtétel kieszközölése.

Ez alkalommal is igen nagyszámú államsegélyes ügyről tett jelentést a kamara közös bizottsága. Különösen igen nagyszámú és jelentős összeg erejéig nyertek gépsegélyt a kerület kisiparosai.

A közgyűlés helyesléssel fogadta el a jövő évi költségvetését, mely a fokozatos szilárdulás örvendetes jeleit mutatja. A költségvetés a rendes bevételeket 72000, a kiadásokat 71000 koronában irányozza elő. Ebből a személyzeti kiadás 32800 korona, dologi kiadás 24200 korona, iparfejlesztési, iskolai és ösztöndíj-célokra pedig 10700 korona.

A gabonavámok felfüggesztésére irányuló indítványt a kamara nem helyesli, mert a mezőgazdasági érdekek e kérdésnél döntő fontosságúak. Azonban kérelmezi az orosz buza behozatalánál az erre szoruló északkeleti malmok részére a vasuti fuvarkedvezményt.

A baja-báttaszéki vasut kérdésénél állást foglal a kamara a fővárosi érdekeltek

azon mozgalmával szemben, mely külön díjtételeket kíván a fővárosnak.

Rédei Rezső dr. titkár előadásában tárgyalás alá vette a kamara közgyűlése az új véderőtörvénytervezetet, melynek több részében módosítást hoz javaslatba.

A közlekedési ügyek csoportjában: a napraforgó olaj ipar érdekében a közgyűlés felírt a vasuti kormányhoz, hogy az olajküldemények helyes és szakszerű kezelése iránt a közegek kitaníttassanak s a szakszerű kezelés állandó felügyelet alá kerüljön.

A vasuti menetrend változások során a Debreczen-budapesti vonal mind kedvezőtlenebb elbánásban részesül. Ennek orvoslását kéri a közgyűlés.

A gabonaszállító érdekelttség és a felvidéki petróleumfinomító díjszabási helyzetének javítása iránt jól indokolt felterjesztést intézett a közgyűlés.

A vasuton visszamaradó áruk árverezése tárgyában a közgyűlés hatósági közeg kirendelését és az árverezési eljárás cél-szerű reformálását javasolja.

Rácz Lajos dr. titkár ismertette a kamara az évi ösztöndíj pályázatainak eredményét. A kamara 20 fiatal iparost és kereskedőt, 11 munkást részesített ösztöndíjban s 85 jeles végzettségű iparos és kereskedő tanulónak adott ezüst kitüntetést érdem. További 9 iparosnak nagyobb állami ösztöndíjat eszközölt ki.

Segélyeket szavazott meg: a máramarosszigeti ipari- és kereskedelmi tanonciskolának 300-300 koronát, a debreczeni nőipariskolának 200 koronát, a nagyszőlősi tanonciskolának 200 koronát, a máramarosszigeti iparfejlesztő bizottságnak 500 koronát.

A kassai kamarának a magyar papiripar védelme érdekében a kereskedelmi miniszterhez intézett felterjesztését a kamara felterjesztésileg pártolja.

Örömmel vette a közgyűlés tudomásul hogy a kamarának ismét sikerült jelentős hadsereg-szállításokat megszerezni a kerületbeli cipész-kisiparosok részére.

A kamara még számos folyó ügyeit intézett el.

Végül bemutatta az elnökség Plavics Cedomil új fogalmazó-gyakornokot, ki az északi kamara kebeléből avégből lett egy évre a kamarához kiküldve, hogy itt a kamarai ügymenetben es a magyar nyelvben jártasságot sajátítson el.

— Most kérem a karját! — szolt elhaló hangon.

Rögtön átöleltem a királynét, fentartani azonban nem tudtam és így a fejét a mellemre hajtván, letérdeltem.

— Orvost, orvost, vizet! — kiáltottam az elősiető lakájra. A királyné halálsápadtan, behunyt szemekkel feküdt karjaimban. A lakáj és mások sietve hozták a vizet. A mikor a királyné homlokát és halántékát megnedvesítettem, felnyitotta szempilláit és én borzalommal láttam mögöttük a halált. Szívszélhűdésre gondoltam. Két ur segítségével azonnal felvittük a királynét a fedélzetre és ott egy padra fektettük.

— Orvost, orvost! Nincs orvos a hajón? — kiáltottam a körülállókhöz, mire egy ur hozzánk jött és felajánlotta felesége szolgálatát, aki félig-meddig orvos, mert betegápolással foglalkozik.

Dardelle asszony, így hívják az illetőt, azonnal vizet és kölni vizet hozatott és hamarosan hozzáfogott a királyné felélesztéséhez. Rendeletére felmetszettem a királyné fűző-zsinórját, egy irgalmas nővér ezalatt kölni vízzel dörzsölte a királyné homlokát.

A hajó időközben elindult. Éterbe mártott cukorarabkát tettem a szájába és mármár reménykedni kezdtem, amikor hallottam, hogy egy-két harapást tett.

A királyné lassan felnyitotta szemét és néhány percig úgy feküdt ott tétova tekintettel, mintha tájékozódni kívánna, hogy vajjon hol van és hogy mi történt vele?

Azután lassan felemelkedett és leült a padra. Mi segítettünk és a királyné az idegen hölgy felé susogta:

— Merci!

A királyné előtt térdelve, izgatottan figyeltem vonásait és az égi irgalomért esedeztem.

— Mi történt most velem?

Ezek voltak a királyné utolsó szavai, azután eszméletlenül visszahanyatlott.

A királyné egy rövid, fekete selyemfigarót viselt, amelyet, hogy ily módon is könnyebbéget szerezzek neki, a mellnél felnyitottam. Mikor a szalagokat szétvágtam, a figaró alatt levő batisztíngén, a szív közelében egy ezüstforint nagyságú sötét foltot láttam. Mi ez? A következő pillanatban már tisztán állott előttünk a lesújtó valóság. Az inget félre tolván, a szív irányában egy apró, háromszögletű sebet láttam, amelyet néhány csepp megaludt vér takart.

Luccheni a királynét törrel agyon-szurta.

Marad minden a régi ben.

Ez a bűvös formula.

A politikai válság fejleményei.

A politikai válságból való kibontakozásra irányuló tervek közül megint elővették azt, amelynek célja, hogy a mostani kormány megmaradjon. Ettől pedig elvárhatatlan a koalíció fenntartása, mert hiszen a mostani kormány a koalizált pártokból került ki. A terv az, hogy a bankkérdést most provizóriummal intézik el és a koalíciót ily módon együtt tartják a választói reform megvalósításáig. Ez a terv egyáltalában nem új, s a függetlenségi párt részéről már ismételt a legerélyesebb visszautasításban részesült, azonban a kormányban még mindig abban bizakodnak, hogy Kossuth Ferenc befolyása révén és különösen a választói reform kérdésében a Lukács Kristóffy-féle fenyegetődzés következtében sikerülni fog ezt a megoldást mégis elfogadtatni.

Wekerle Kossuthnál.

Ez a terv volt a legfontosabb tárgya annak a tanácskozásnak is, amely ma délelőtt folytatott Wekerle Sándor miniszterelnök Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterrel. Wekerle miniszterelnök, aki tegnap érkezett a fővárosba, ma délelőtt tizenegy órakor látogatta meg Kossuth Ferencet lakásán és két óránál tovább tanácskozott vele. Közel kéthónapos szünet után először találkozott a két államférfi és ezen tanácskozáson kellett eldönteni azt, hogy milyen módon lehet a függetlenségi pártot rábírnunk ennek a tervnek elfogadására.

Wekerle Bécsben.

A király a morvaországi hadgyakorlatok befejezése után vasárnap már Bécsben lesz, ahová — amint már jelentettük — hétfőn délután Wekerle Sándor miniszterelnök is fölutazik. Kedden ugyanis Bécsben közös minisztertanács lesz a jövő évi közös költségvetés előkészítése és delegációk összehívása tárgyában s ugyanekkor a miniszterelnök a király előtt is megjelenik külön kihallgatáson, hogy a válság dolgában megtegye a kormány nevében előterjesztéseit. Ennek a kihallgatásnak eredményétől függ a helyzet további alakulása. Ezután fog eldőlni, hogy Lukács Lászlónak lesz-e szerepe, vagy pedig, hogy a mostani kormány megmarad-e? A döntő események tehát szeptember tizennegyediké és huszonnyolcadika közötti két hét alatt fognak megtörténni, mert úgy kívánják intézni a dolgokat, hogy a szeptember huszonnyolcadikán összeülő képviselőház munkaképessége biztosítva legyen.

A függetlenségi párt intéző-bizottsága.

A válság megoldásában igen jelentős része lesz a függetlenségi párt intéző-bizottságának is. Kossuth Ferenc előreláthatólag Wekerle Sándor miniszterelnök keddi audien-ciája után fogja a bizottságot először összehívni, hogy a király üzenetét ismertesse. A

Megnyilt KENDE IGNÁCZ férfi szabó, férfi- és fiu ruha raktára
DEBRECZEN, Piac-u, 55. (Hungária kávéház épületében.)
 Nagy választék fiu és gyermek ruhákban. — Olcsó szabott árak. — Engedmény nincs. —

további t
 során az
 tézöbizzott
 ben szava

Az új

Délelőtt

Érd

a reformá

sorozatán

közül nev

lom építé

kosság a

hogy a t

fel, de a

Varga u.

A

vetkezik:

A

Dicsőfi J

des taga

adta szav

umhoz, l

szeptemb

vetiek.

A V

helyének

vita. A

alkalmas

tolható v

lete is. I

Két előr

közvetlen

másodszo

nem akad

Igy

létrejöhet

a homok

egyházi

templom

jön fel.

A

azonban

vényt ad

azt kéri,

kerben é

A p

nem látta

pedig első

densül sz

keretek re

sággal áll

idejét ez

jövő tav

latokhoz.

A p

kerterek

ahhoz, h

a Homok

millió tég

A L

szek nem

ház terr

bizottság

szakértők

alávetik n

nem adott

Most

széknek

lában is

ben hozzá

Végül is

zással ugy

időre az

behozzák

Csal

pes napt

kapják.

Nov

további tárgyalások és esetleges audienciák során aztán többször is lesz alkalmunk az intézőbizottságnak, hogy a válság megoldásában szavát felemelje.

Az új református templom.

Az egyház bérpalotája.

Dél-élelőtti tanítás az elemi iskolákban.

Érdekes gyűlést tartott ma délután a református egyház presbitériuma. A tárgyszorozatán több fontosságú szerepelt, melyek közül nevezetesebb az új református templom építésének a kérdése. A homokkerti lakosság azt az érthető kívánságát fejezte ki, hogy a templomot a Homok kertben építsék fel, de a presbitérium úgy döntött, hogy a Varga u. részen, a Homok-kert utcán építi fel.

A gyűlésről szóló tudósításunk itt következik:

A gyűlés fél négy órakor nyitotta meg Dicsőfi József. A presbitérium a zsinati rendes tagságra egyhangulag Dicsőfi Józsefre adta szavazatát. Átirat érkezett a presbitériumhoz, hogy az egyházmegyei közgyűlés szeptember hó 21-én lesz, amit tudomásul vettek.

A Varga utcai részen építendő templom helyének kijelölése felett fejlődött ki nagy vita. A Homokkert-utcán ugyanis találtak alkalmas területet, amelyhez még hozzácsatolható volna a mellette levő faragvány terület is. Így szép parkot is lehetne létesíteni. Két előny is kínálkozik ennél. Elsősorban közvetlen közelében van a Homokkertnek, másodsorban a közlekedést semmi tekintetben nem akadályozza.

Igy a Homokkert és a város között létrejöhetne az összekötő kapocs, amit már a homokkertiek régen óhajtanak. Azután egyházi érdekből felette kívánatos, hogy a templom a Varga-utcai részen épüljön fel.

A Homokkerti református lakossága azonban dr. Kovács József útján egy kérvényt adott be a presbitériumhoz, amelyben azt kéri, hogy az új templomot a Homok kertben építtesse fel az egyház.

A presbitérium azonban több okból nem látta ezt a kérdést teljesíthetőnek. Nem pedig elsősorban azért sem, mert ez precedensül szolgálhat arra nézve, hogy a többi kerek református lakosai is hasonló kívánsággal álljanak elő. Aztán meg az építés idejét ez ismét sokáig késleltetné, míg így a jövő tavasszal már hozzá fognak a munkálatokhoz.

A presbitérium ezek alapján a homokkertiek kérését elutasította és hozzájárult ahhoz, hogy kérvényt intézzenek a városhoz a Homokkert-utcai telek átengedése és egy millió téglá megvásárlása tárgyában.

A László testvérek budapesti műépítésszek nem nyugodtak meg az egyháztéri bérház tervrajzai megbírlására kiküldött szakbizottság véleményében s kéri, hogy új szakértőket válasszanak, akik ítéletének ökök alávetik magukat. A presbitérium azonban nem adott helyet a kérelemnek.

Most került a presbitérium elé az iskolásoknak az a javaslata, hogy az elemi iskolában is egyfolytában legyen a tanítás. Többen hozzászóltak a kérdéshez pro és kontra. Végül is a presbitérium névszerű szavazással úgy határozott, hogy egy évi próba-időre az egyfolytában való tanítási rendszert behozzák az elemi iskolákban.

Csakis előfizetők kapják nagy képes naptárunkat. Új előfizetők is ingyen kapják.

Novotny J.

czégről beszél most "minkduai, kinél árfelemelés nélkül csekély havi részletre kaphatók jégszekrények, pénzszekrények, gramofonok, gramofonlemezek, fényképező gépek, lát- és távcsövek, mindennemű fegyverek, mindentféle hangszerek, Heiyl képviselő **Schwartz Dániel** a városházával szemben. **Diszkrétó biztosítva!**

Kérjen árjegyzéket

ROTH ALBERT

a nyiregyházi esküdszék előtt.

A lövőpetrii bűnügy tárgyalása.

Szombaton lesz csak az ítélet.

Az egész ország közvéleménye lázas érdeklődéssel tárgyalta azt a rendkívül szenzációs részletekben bővelkedő bűnügyet, amely ez év június havában került egy főjelentés folytán nyilvánosságra.

Róth Albert lövőpetrii fődbirtokost, aki sűrűn fordult meg Debrecenben és akinek itten rokonsága is van, azzal vádolták meg, hogy feleségét megmérgezte, hogy ezáltal azt a vagyont, amely felesége nevére volt betáblázva, magához kerítse.

Róth Albertné halála március havában történt és az asszonyt annak rendje és módja szerint el is temették. Az asszony hozzátartozóinak azonban nagyon is gyanus volt a fiatal, életerős nőnek hirtelen elhalálása és gyanakodni kezdtek. Június hó elején főjelentés érkezett a nyiregyházi ügyészséghez, amelyben a hozzátartozók annak a gyanujoknak adtak kifejezést, hogy Róth Albertné nem természetes halállal mult ki s kérték a holttest exhumálását.

Ez meg is történt s az orvosszakértők megállapították, hogy Róth Albertné korbolsav mérgezés következtében halt meg.

Izgalmas részletek következtek ezután. Az asszony hozzátartozói egyenesen azzal vádolták a földbirtokost, hogy a szörnyű bűn az ő lelkét terheli. Gyánuba vették két leánycseledejét. Róth Albertet később letartóztatták s nem rég a debreceni ítélőtábla is foglalkozott a vizsgálati fogságban tartás ügyével. Persze tisztaképet nem lehetett nyerni arról, hogy a hitvesgyilkosság rettenetes büne tényleg terheli-e Róth Albertet. A mai napot azonban nagy izgatottsággal várták azok, akik figyelemmel kísérték ennek a szövevényes ügynek minden szálát.

A nyiregyházi törvényszék esküdtbírósa a mai napra tűzte ki a tárgyalást. A vizsgálati fogságban megviselt Róth Albertet ma szállították bírái elé, hogy vallomással tisztázza az ellene emelt súlyos vádak. A tárgyalás reggel kilenc órakor kezdődött, de már hét órakor szorongásig megtelt közönséggel a nagy tárgyalási terem.

Róth Albert mai kihallgatása nem hozta meg azokat a szenzációs részleteket, amit talán egyesek a vallomásból vártak. Ártatlanságát hangoztatta folyton a vádlott s azt, hogy ő a korbolsavról mit sem tudott.

A tárgyalás mai első napján, jelenteklenebb tanukat hallgattak. A legér-

dekesebb volt talán Róth Albert anyósának Weisz Mózesnének vallomása, aki az esküdtbírósa előtt is kifejezést adott, hogy gyanújának, hogy leányának halálát Róth Albert idézte elő. A legérdekesebb a pénteki és szombati tárgyalások lesznek. A halottkém, az orvosszakértők, cselédek kihallgatása ekkor lesz s a tanuknak olyan hatalmas légiója vonul föl, hogy ítélethozatal, mint azt nyiregyházi tudósítónk táviratozza, *csakis szombaton várható.*

A késő estig tartott tárgyalásról s az egész bűnügynek előzményeiről a következőkben számol be kiküldött tudósítónk:

A lövőpetrii rejtély.

Ez év március 13-án Lövőpetri községben hirtelen meghalt Róth Albert gazdag nasybérlő fiatal 26 éves neje. A haláleset kissé különös módon történt. A fiatal asszony, aki máskülönbén igen csinos és egészséges volt, még aznap reggel vidám kedvvel kelt fel. Ugy nyolc óra tájban gyomorbajáról panaszkodott férjének, aki állítólag ricinus olajat ajánlott neki bevételre, amelyet mindjárt elő is hozott szobájából. Az asszony az üvegcseből kiáradó erős és kellemetlen szagot érzett és vonakodott bevenni azt, de a férje, mint a későbbi vallomásból kitűnt, azzal biztatta, hogy fogja be az orrát, ha kellemetlen a szaga.

Az asszony a nagy biztatásra bevette, alig nyelt le belőle néhány cseppet, hirtelen feljajgatott.

— *Hiszzen ez nem ricinus, ez mérge!* E felkiáltás után hirtelen rosszul lett, összeesett és iszonyu kínlás után pár perc múlva meghalt.

A beállott halált az ottani halottkém is konstataulta és szívvelhűdést állapított a szerencsétlen asszonyon, amire a hatóság megta a temetési engedélyt.

Az asszony családja azonban, akik Szatmáron laknak, nem akartak belenyugodni a halottkém jelentésébe és abban a hitben voltak, hogy a fiatal asszony mérgezés áldozata. Ezért Földváry Farkas az asszony családjának egyik tagja megbízta Ehrenreich Lipót dr. szatmári ügyvédet, hogy tegyen feljelentést az ügyészségnél gyilkosság miatt ismeretlen tettes ellen. Az ügyészség a vizsgálóbíró útján a nyomozást megindította.

Az ügyvéd első dolga volt, hogy kérte az ügyészségtől a hulla exhumálásának elrendelését. Ez meg is történt január hó 9-én. A helyszínén megjelent Kunfalvy István vizsgálóbíró, Konthy Gyula dr. és Dohnál József dr. törvényszéki orvosok, akik a hullát felboncolták és a nemesebb részeket az országos vegyészhez felküldték.

Boncolás közben a nyeldekli részekben, valamint a gyomorhoz vezető csatornaszerkezetben égési sebeket konstataáltak, majd mikor a gyomorhoz értak, az orvosok a kezükön erős hasogatást éreztek és orrukat a korbolsavnak kellemetlen szaga ütötte meg. Így aztán megállapították, minden kétséget kizárólag, hogy korbolsavas mérgezés esete áll fenn.

Amikor a felküldött bérlészek Felletár országos vegyészől visszaérkeztek azzal, hogy abban tényleg karbolsav váladékokat találtak, a nyiregyházi vizsgálóbíró elfogadási irancsot adott ki Róth Albert ellen.

Két csendőr felkereste lakásán Róth Albertet, aki midőn megpillantotta őket egész testében remegett. Még egy szót se szóltak a csendőrök, mikor Róth így kiáltott fel.

— Istenem, hát mit akarnak tőlem?

— A törvény nevében ezennel letartóztatjuk önt — mondta neki a csendőrmester.

Ugyanakkor letartóztattak két cselédet: Bajka Borecsát és Kozma Juliskát, akik Róthéknál szolgáltak s akiket az a vád terhel, hogy bűnrészesek. Róth Albert azóta a nyiregyházi törvényszéki fogház vizsgálati foglya, a két cselédleányt azonban a debreceni tábla határozata folytán a múlt hónap közepén szabadon bocsájtották.

A mai tárgyalás.

Ma délelőtt kilenc órára jelezték, hogy Róth Albert bűnügyében a tárgyalás megkezdődik a nyiregyházi törvényszéki épület nagy termében.

Hét óra után már fogházöröket állítottak a tárgyalási terem ajtajához és senkit nem engedtek be annyira zsufolva volt már a terem. Nagyon sok vidéki is jelen volt, akik elejétől végig figyelemmel kísérték az egész bűnügyet s most a tárgyaláson jelen akartak lenni.

Pont kilenc órákor, amidőn az esküdtbírák elfoglalták helyeiket, nyitotta meg a tárgyalást Mráz János törvényszéki bíró, a büntető tanács elnöke. A vádhatóságot Szikszay György ügyész képviselte, míg Róth Albert védője dr. Fried Lajos ügyvéd volt.

Két fogházör kíséretében vezették be a vádlottat, Róth Albertet, akin fekete zakkó-öltöny volt. A hatalmas néző közönség figyelmébe feléje irányult. Róth Albertet a vizsgálati fogság láthatóan megviselte, de azért elég nyugodtnak látszott. A vádiratot felolvasták s azután megkezdődött a kihallgatás.

Róth Albert vallomása.

Az elnök által feltett általános kérdések során Róth Albert elmondta, hogy özvegy, vagyonos, izraelita vallású, büntetlen előéletű.

Elnök: Tudja-e ön azt, hogy azzal vádolják, hogy feleségét, azon szándékból, hogy az ő nevében álló vagyonát magának megszerezze karbolsavval megmérgezte?

Vádlott: Tudom, hogy ilyesmivel vádolnak, de ez merő rágalom. Ártatlan vagyok, a karbolsavról, mérgezésről mit sem tudok s amikor szerencsétlen feleségem meghalt, akkor nem is voltam odahaza, hanem a templomban imádkoztam.

Elnök: Mondja el részletesen, mikor keltek egybe, hogyan élt a feleségével s mit tud arról, ami feleségének halála napján történt.

Vádlott: Néhai feleségemmel 1902. szeptember 23-án keltem egybe. Szerelemből vettem őt nőül s a feleségem, úgy tudom, szintén szeretett. Igaz, hogy házasságunk ideje alatt többször volt nézeteltérés, talán civakodás is közöttünk, de mindannyiszor ki is békültünk s általában az a viszony, amely kettőnk között fennállott nem volt rossz.

Elnök: Nem volt a felesége beteg s igaz-e az, hogy igen gyakran hisztérikus rohamok fogták el?

Vádlott: Feleségem, aki igen kövér nő volt, szívelzsírosodásban szenvedett. Ezt hozzátartozói is jól tudhatták, mert hiszen feleségem állandóan kezelte magát.

Elnök: Mondja el Ön mit csinált azon a napon amikor felesége meghalt.

Vádlott: Reggel, amikor felkeltem, hogy templomba készüljek, a feleségem még az ágyban feküdt és rosszulról panaszkodott. Ez azonban nagyon gyakran megtörtént nála, s mert én muló bajt gondoltam ez esetben is oda mentem ágyához s azt mondtam neki:

— Feküdj le csak fiam.

Amikor visszatértem a templomból az ajtóban láttam, hogy a cselédleányok sírnak. En azonban egyenesen bementem a szobába.

— Fiam te még alszol? — kérdeztem feleségemtől. Majd megfogtam kezét, amely még meleg volt. Akkor láttam, hogy eszméletlen állapotban volt. Behívtam a szomszédokat, dörzsölgettük, élesztgettük, de már halott volt.

Elnök: A karbolsavról tud valamit s igaz-e, hogy előzőleg volt Radics dr. halottkémnél?

Vádlott: A karbolsavról mit sem tudok. Amikor a templomba mentem, hallottam, hogy feleségem a kertésszel a patikából orvosságot hozatott, de hogy abban mi volt, se telmem sincs. Nincsen kizárva, hogy feleségem öngyilkos volt vagy véletlenül pusztította el magát. Nagyon kövér volt 115 kilót nyomott és soványító kurát használt, de mert a diétát nem tudta betartani, különböző kutyvalékokat használt.

Nem igaz, hogy Radicsossal előzetesen beszéltem. Rettenetes igaztalan és hamis vádakkal illettek engem.

Elnök: Igaz-e az, hogy verekedések után többször hazaküldte feleségét. Hogyan történt a házassági szerződés újabb megkötése?

Vádlott: En haza nem küldtem feleségemet. Amikor a parcellázásnál dolgom volt, ő utazott haza, mert nem akart egyedül maradni a faluban. A házassági szerződésnek újabb megkötése csak a feleségem előnyére történt s ő kívánta azt. Róth Albert kihallgatása déli tizenkét órákor véget ért s a tárgyalást délután három óráig fel függesztették.

Róth Albert anyósa.

Délután Róth Albert anyósát, Weisz Mózesnéét hallgatták ki, aki elmondta, hogy Róth Albertet rosszulindulatú, erőszakos embernek ismerte, aki rosszul bánt leányával és több ízben haza is küldte. Több jelentéktelenebb tanút hallgattak ki még ezután. A tárgyalásnak legérdekesebb napja a holnapi és holnaputáni lesz. Az itélelhozzatalra csak szombaton kerül sor.

Ingyen kapja minden előfizető a decemberben megjelenő 340 oldalra terjedő, Debreczen és Hajdúvármegye czimtarát tartalmazó „Debreczeni Független Ujság” Képes Naptárát.

Szávay Gyula külföldön.

A londoni sajtó-konferencia.

Szávay Gyula, a debreceni kereskedelmi és iparkamara titkára ma este 2-3 heti szabadságra indult. Szabadságát szokása szerint külföldi utazással kapcsolja össze. Nehány kollegájával Franciaországban tesz utat, megnézik a nancyi kiállítást és részt vesznek a nemzetközi iparjogvédelmi kongresszuson. Azután az út átváltozik zurnalisztikai jellegűvé, miután Szávay köztudomás szerint elnöke a vidéki hírlapírók országos szövetségének s ebben a minőségében igen hízegő megítéltetés érte.

A jövő évben Londonban lesz a világ hírlapíró-egyesületeinek nemzetközi gyűlése. Ennek rendezésére a londoni bizottság meghívta a sajtóegyesületek elnökeit, Magyarországból az Otthon elnöke, Rákosi Jenő, a budapesti újságíró egyesület elnöke, Herczeg Ferencz, a szakíróké, Gelléri Mór s a vidéki hírlapíróké: Szávay Gyula kaptak ily meghívást s személyesen vagy helyettesük által vesznek részt a rendezői tanácskozásokban. Erre a célra a londoni újságírók egy hetes fényes műsort állítottak össze, páratlanul érdekes és élvezetes tapasztalni valókkal. Ime a műsor kezdete:

Szeptember 19. Délután félnyolcór kerti ünnep Lady Waechter, Terrace House nevű kastélyában Richmondban. Este kilenc órákor a Foreign Press Association of London fogadja a konferencia tagjait.

Szeptember 20. A konferencia első és második ülése. Délutáni tea a Stationers Hallban. Lord Burnham fogadóestéje a Daily Telegraph palotájában.

Szeptember 21. A konferencia harmadik és negyedik ülése. A British International Association of Journalists bankettje a delegátusok és kíséretükben levő hölgyek tiszteletére a Hotel Cecil-ben.

Szeptember 22. Kirándulás Brightonba, ahol a társaságot a polgármester és a Tanács fogadja. Este a londoni Lord Mayor és a Lady Mayoress ad táncot egybekötött mulatságot a Mansion Houseban a konferencia tiszteletére.

Szeptember 23. Sétakocsizás Londonban. A British International Association of Journalists diszgyűlése a konferencia tiszteletére. Délután kirándulás és látogatás a windsori királyi palotában.

Szeptember 24. Sétakocsizás Londonban. A kormány ebédre látja a konferenciát a Hampton Court Paleceban.

Szeptember 25. Kirándulás Bournemouthba, ahol a társaságot a polgármester és a Tanács fogadja.

Szeptember 26. Sir Hugh Gilzean Reid kerti ünnepet ad Tenderden Hallban a konferencia tiszteletére.

Szeptember 27. Reggel kirándulás Stratford-on-Avonbe, Shakespeare szülővárosába, ahol a polgármester és a Tanács ebédet ad. Délután Warwick grófné fogadja a társaságot Warwick Castleben.

Szeptember 28. Reggel kirándulás Leamingtonba és Kenilworthba, ahol a polgármester és a Tanács bankettet ad a konferencia tiszteletére.

Csakis előfizetők kapják nagy képes naptárunkat. Új előfizetők is ingyen kapják.

A tigris torkában.

Egy püspökladányi vasutas balesete.

Püspökladányban, a gyermekek s a kíváncsi polgárság körében nem kis szenzációt keltett, amikor az állatsereglet-tulajdonosnak zöld kocsija berobogott a nagyközség utcáján. Az idomított és kevésbé idomított vadállatok a vasrácsok mögül ugyanazzal a kíváncsisággal néztek ki, mint amilyen érdeklődéssel szemlélte őket a közönség. A sátrakat csakhamar felállították s a puszták királya, egy-egy elvénhedt oroszlán, a bengáliai tigris csakhamar megkezdte reklám-ordításait.

Csakhamar hatalmas néptömeg gyűlt egybe s a közönség tódult a sátorba, ahol tüzes karikákon ugró jegesmedvéket lehet látni s ahol legmérgezőbb fulánku kigyók olyan szeliden helyezkednek el az idomított-hölgy nyakán, mintha csak ott született volna.

A néző közönség sorában Lévay Mihály 26 éves püspökladányi máv. kocsirendező is megváltotta a belépőjegyet néhány fillérért. Az összes állatok közül egyedül a villámgyors ugrású veszedelmes tigris érdekelte, mert — ugymond — az oroszlán veszedelmes riválisát még sohsem látta.

Lévay Mihály azonban nem elégedett meg azzal, hogy a rácson kívül nézegeti a vadállatot, ő közelebbi ismeretségbe akart vele lépni. Felkuszott a ketrec tetéjére s onnan akart szakértői szemlét tartani.

A tigris azonban bármennyire szelidített gentleman is volt, ennyi vakmerőség láttára fölébredt benne a — vadállat s a lá-

togatás em
arcán legh

A ha
kapta meg
totta a k
ember arc
rapott le.

A k
az álatser
tette meg
zetéből. A
a lakásán

Ingy
december
jedő, De
tárát
len Ujság

Rabl
az

Az

Tár

Ma
napja. A
névleg B
Rostás S
hogy az
pályii er
gazdálko
ben hét
nát és eg
A cigány
zsefét é
Nagylétá
ták nálu
kosát is,

A t
vezelte,
képvisel

Ren
Kozák
Horváth
Tóth Ist
Magyar
Sándor.

A
tettét s
rablás i
Tagadás
tétbe k
még a l
val azon
Rostás
többiek.
hirdetté
esküdtel
és Bogd
Bogdán
ítélte.

A
József p
hó 17-r
Az ülés
tatja uj

In
decem
jedő, D
tárát
on Uj

togatás emlékéül otthagya a kocsirendező arcán leghivebb köröm lenyomatát.

A halálra rémült embernek a ruháját kapta meg először a tigris, aztán odaszorította a ketrechez s a védekezni nem tudó ember arcáról egy nagytenyérnyi bőrt harapott le.

A kocsirendező eszméletét vesztette s az átlatseregletnek egyik alkalmazottja mentette meg Lévay Mihályt veszedelmes helyzetéből. A kocsirendezőt súlyos sebeivel most a lakásán ápolják.

Ingyen kapja minden előfizető a decemberben megjelenő 340 oldalra terjedő, Debreczen és Hajdúvármegye ozimtarát tartalmazó „Debreczeni Független Újság” Képes Naptárát.

Rabló cigányok az esküdtszék előtt.

Az országot haramiái.

Tárgyalás a törvényszéken.

Ma volt az esküdtszéki ciklus második napja. A bíróság elé három kóbor cigány, névleg Bogdán József, Bogdán Sándor és Rostás Sámuel került, akik ellen az a vád, hogy az ez évi május hó 12-én a hosszú-pályii erdőben kifosztották Szentye Sándor gazdálkodót. Elvették tőle a kabátját, amelyben hét korona készpénz volt, aztán száonát és egy üveg pálinkát raboltak el tőle. A cigányokat: Rostás Dánielt, Bogdán Józsefet és Bogdán Sándort május 16-ikán Nagylétán csípte el a csendőrség. Megtalálták náluk a Szentye Sándor pálinkás butkosát is, a pénzt azonban eltüntették.

A tárgyalást ma Hoffmann József elnök vezette, a közvédat Gáthy Bálint kir. ügyész képviselte, védő dr. Gábor Jenő volt.

Rendes esküdteknek kisorsoltattak: Kozák András, Éva Péter, Kántor Imre, Horváth Ferenc, Bak Gábor, Makai Ferenc, Tóth István, Faragó Mihály, Halasi Bálint, Magyar János, Pongor Lajos, Cseresznyés Sándor. Pótesküdt lett: Erdei János.

A vádlott mindegyike konokul tagadta tettét s egyértelműen azt vallották, hogy a rablás idején nem voltak Monostorpályiban. Tagadásuk során azonban hatalmas ellentétbe kerültek. Bogdán József vallott be még a legtöbbet a szembesítések alkalmával azonban kiderült, hogy Bogdán József, Rostás Dániel éppen olyan bűnösök, mint a többiek. A vád és vádbeszédek után, este hirdették ki az ítéletet. A szakbíróság, az esküdtek verdiktje alapján, Rostás Dánielt és Bogdán Józsefet két-két évi börtönre, Bogdán Sándort pedig hat havi börtönre ítélte.

Színház.

A színházi bizottság ülése. Kovács József polgármester a színházi bizottságot e hó 17-re délutáni 4 órára ülésre hívta össze. Az ülésen Zilahy Gyula színigazgató bemutatja új társulatának névsorát.

Ingyen kapja minden előfizető a decemberben megjelenő 340 oldalra terjedő, Debreczen és Hajdúvármegye ozimtarát tartalmazó „Debreczeni Független Újság” Képes Naptárát.

HIREK

— Felszólalások a virilis jegyzék ellen. Ma délután kezdte meg az igazoló választmány ülését, melyeken a virilis névjegyzék ellen beadott felszólalásokat veszi tárgyalás alá. Az ülésen Ujfalussy József dr. elnökölt. Jelen voltak Nagy Lajos dr., Török Péter és Tóth Emil dr. jegyző. Adóknak kétszeres számítását kérték: Kardos László, Ujfalussy József dr., Szikszay Lajos, Grósz Nagy Ferenc, ifj. Jóna János, Lukács Emil dr., Hauer Bertalan, Irinyi István, Szikszay Szabó László dr., Nagy Lajos dr., Kocsár Gábor, Kondor Zsigmond, Megyeri Pál dr., Sümegei Béla, Fráter Imre dr., Szilágyi Imre, Lótkovics Artur, Szotyori Nagy Kálmán, Varga Emil dr., Vadon Sándor, Szabó Lajos vincellér, Kolbenhayer Kálmán, Kola János, Debreczeni Jenő, Rottler Béla, Porubszky Jenő, Török Gábor, Szávay Gyula, Szentkirályi Tivadar, Gajzágó Béla, Blaskovics Mihály, Kovács Gyula vaskereskedő, Lótkovics Márton, Szántó Sámuel dr. A bizottság holnap folytatni fogja ülését.

— A lelkeszkongresszus vendégei. Hajdu Zsigmond püspöki titkár a következő felhívást teszi közzé: E hó 28-án 800-nál több református lelkes jön Debreczenbe, az „Országos Református Lelkesz Egyesület” kongresszusára. A szállodák a legjobb akarat mellett sem képesek az érkezők negyed-részét sem elhelyezni. Ezért fordult az intézőbizottság Debreczen vendégkeretű polgárságához, hogy fogadjanak hajlékukba egy két vendéget. Most kérésünket ismételve, — felmerült esetekből kifolyólag — azt is jelezni kívánjuk, hogy a vendégek semmi egyébre igényt nem tartanak, mint ama szerény kis helyre, hová fejüket lehajtsák. Ujból kérjük a vendéglátók jelentkezését azzal a tudósítással, hogy az érkezők névsora alólírott nál a püspöki hivatalban már megtekinthető. Debreczen, 1909. szeptember hó 9 én. *Hajdu Zsigmond.*

Debreczen város közönsége bizonyára kifejezést fog adni régi vendégkeretűnek ezáltal is, hogy a kongresszus vendégeinek egy két napra szállást ad. Ennyi áldozatot, mely nem is áldozat, meg kell hoznia a város közönségének ama nemes cél érdekében, amit az Orle kongresszusa szolgál.

— A vármegye közgyűlése. A vármegyei állandó választmány holnap, pénteken délelőtt 9 órakor Kovács Gyula alispán elnöke alatt ülést tart, melyen a vármegyei törvényhatósági bizottság szeptemberi közgyűlését készíti elő.

— Az izraelita istentisztelet. Az izraelita hitközség előjárósága értesíti a tagokat, hogy a Deák Ferenc-utcai templomban az istentisztelet következő időben kezdődik: Péntek este 6 órakor, szombaton délelőtt 9 órakor, délután 4 és fél órakor vasárnap „Szeluchoth” hajnali 4 órakor, a többi napokon háromnegyed 5 órakor, az esti istentisztelet 6 órakor.

— Debreceni vendéglősök Budapestén. Az ez idei országos vendéglős kongresszus e hó 21-én lesz Budapestén. Debrecenből részt vesznek a kongresszuson Hauer Bertalan elnök, Márkus Jenő iskolai főgondnok, Németh András, Erős Jakab, Kemény János, Ottó Sándor, Kovács Aladár, Augurt Antal, Schaff János ipartársulati tagok, Polster Adolf szakiskola igazgató, Weinberger Sándor dr., Szathmári Zoltán titkár, Gömöri Lipót ügyvivő. Jelentkezni lehet e hó 10-ig Hauer Bertalan elnöknel. Részvételi díj 10 korona, vasuti jegy kedvezményes, féláru.

— Összeveztek a sarkutazók. Kopenhágából táviratozzák: Azok a hírek, melyek szerint Peary és emberei kétségbevonják, hogy Cook korrektül járt el, Cookot nem igaztadják fel tulságosan. Cook kijelentette, hogy ő e gyanúsításokkal szemben meg fogja őrizni hidegvérét és egyelőre a bizonytalan formában fölvetett vádakra nem is nyilatkozik, de ha ugyanis Peary maga,

kétséget kizáró módon ismételné a vádakát, akkor azokra annál nyomatékosabban fog válaszolni. A „Sun”-nak nem válaszol. Teljesen kizártnak tartja, hogy Peary és emberei úgy nyilatkoztak volna, mint ahogy azt a Sun állítja. Végül kijelentette Cook, hogy akármiféle állításokkal hozakodnak is elő, őt nem fogják ezzel valamiféle polemikába belevinni. Ha Peary azt állítja, hogy elérte az északi sarkot, ő nem fogja ezt kétségbevonni.

— A kassai polgármesteri kongresszus. Kassáról táviratozzák: Ma folyt le Kassán nagy ünnepek között a polgármesterek kongresszusa, amelyen huszonhárom város képviselőjében negyven polgármester volt jelen. A kassai pályaudvarnál Éber Odön kassai polgármester a tanács tagjaival várta a vendégeket. A kongresszuson a városok hitelügyeiről és a városi tisztviselők anyagi helyzetének javításáról tárgyaltak. Elhatározták, hogy feliratot intéznek a belügyminiszterhez az ismeretes két millió kölcsönnek mielőbbi folyósítása érdekében. A kongresszuson Debreczen városát Magoss György főügyész és Csóka Sámuel tanácsnok képviselte. A polgármesterek ezután a Rákóczi szobrát koszorúzták meg.

— A felvidéki petroleumgyárak. Népes és élénk vitás értekezletet tartottak Debreczenben szerdán a felvidéki petroleumgyárak, mely értekezlet keretében az egész magyar petroleum ipar helyzetének javítása került szóba. Legrészt az amerikai verseny, másrészt Ausztriának nyomása a magyar petroleum-ipart végveszélylyel fenyegeti. A budapesti gyárak, amelyek gazdagságuknál és régiségüknel fogva viszonylagosan még elviselhető helyzetben vannak — sajnos — erejükkel a felvidéki gyárakat nemhogy alátámasztanák, hanem ezek tönkremenetelet siettetik abból a téves felfogásból, hogy egy konkurenciától szabadulnak ezáltal, holott kézen fekvő, hogy a felvidéki petroleumgyárak mint egy védőbástyáját képezik a magyar petroleum-iparnak, így ezekre szükség van. Az értekezleten, melyen a pénzügyminiszteriumot Tompa József pénzügyminiszteri titkár, a Magyar Államvasutakat Pivány Ernő felügyelő képviselte, többféle határozatot hoztak, melyek közül a legfontosabbak voltak, hogy a kormány tetemes államszegélylyel hozza felvidéki gyárakat abba a helyzetbe, hogy melléktermékeiket is teljesen feldolgozhasák, továbbá, hogy a kedvezményes tarifák vagy minden gyárra egyformán érvényesítenek vagy valamennyi gyártól egyaránt vonassanak el. Végül megvitatás tárgya lett a petroleum-monopólium behozatal, vagy petroleum-kontingentálás. A felmerült javaslatokat az értekezlet határozata alapján terjedelmes memorandumban fogja a felvidéki petroleumgyárak köteleke a kormány elé terjeszteni. Az értekezleten az Országos Iparegyesület részéről Gelléri Mór kir. tanácsos, a Gy. O. Sz. részéről Szántó Győző vett részt, kik az értekezlet társelnökei is voltak. A köteleket Nagy Samu, a Vegyészeti Gyárosok Szövetségét Máhler dr. titkár képviselte.

— Esküdtétel. László János városi erdész a közigazgatási bizottság erdészeti albizottságának ma délután tartott ülésén tette le hivatali esküjét Rckl Antal elnök kezéhez.

— Az új telefon-kábelek. A Debreczenben ujonnan kiegészítő telefon-kábelek és légvezetékek iránynyomainak megállapítására e hó 18-án közigazgatási eljárás lesz a városban, melyen a kereskedelemügyi miniszterium részéről Buzás Elemér főmérnök, Debreczen város részéről pedig Debreczeni Jenő igazgató, Végh Gyula főkapitány és Borsos József mérnök vesznek részt.

— A pincérszakiskola ez évi tanfolyamát tegnap nyitották meg. A megnyitáson jelen volt Hauer Bertalan ipartársu-

lati elnök, Márkus Jenő főgondnok, Erőss Jakab, Imre János választmányi tagok stb. Hauer elnök szép beszédet intézett a növendékekhez, ugyancsak Polster igazgató is.

— **A tanév megnyitása a kollegiumban.** A debreceni ős kollegiumban ünnepélyesen ma délelőtt nyitották meg a tanévet. A f iskola összes tanszakainak növendékei jelen voltak a Nagytemplomban tartott istentiszteleten, amelyen imát Csiky Lajos teológiai tanár mondott. Ezután a tanári kar és a nagyközönség a kollegium dísztermébe vonult, ahol Erdős József dr. akadémiai igazgató felolvasta nagy tetszés mellett székfoglaló értekezését.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon igen tisztelt rokonok, ösmerősök, jó barátok, kik felejtethetetlen jó férjem végtisztességtelén való megjelenésük által mérhetetlen fájdalommat némileg is enyhíteni szívesek voltak, fogadják ez uton hálás köszönetemet. Özv. Boross Mártonné és gyászoló családom nevében is.

— **Merényletterv Taft elnök ellen.** Chicagóból jelentik: A rendőrség az anarchistáktól fenyegető leveleket kapott, hogy merényletet fognak elkövetni Taft elnök ellen, amikor San-Franciskóba utazik.

— **Magyarok katasztrófája Amerikában.** Clevelandból jelentik: A pulmani Magyar Műkedvelő Körben nagy szerencsétlenség történt, melynek a kör tagjai közül tizenketten estek áldozatul. A borzalmas szerencsétlenség a Peoria Str. 11.795. számú Magyar Házban történt, ahol a szerencsétlenség estéjén próbákat akartak tartani. A folyosók a műkedvelők érkezésekor teljesen sötétek voltak, mire az érkezők közül valaki gyufát gyújtott. Ebben a pillanatban óriási gázrobbanás történt, amely teljesen romba döntötte az épületet és maga alá temette a műkedvelőket, akik közül tizenketten a romok között lelték halálukat. A gázrobbanást egy nyitvafelejtett gázcsap okozta. Hogy a rettenetes szerencsétlenségért kit terhel a felelősség, a hatósági vizsgálat fogja megállapítani.

— **Félt a házasságtól.** Triestből írják: Giordani Benco huszonkilenc éves realiskolai tanárnak tegnap reggel kellett volna házasságot kötnie egy előkelő triestzi polgár leányával. A fiatalembernek azonban az utolsó percben aggodalmi támadtak, ugyanis szívbeteg volt s attól félt, hogy betegsége miatt nem lesz boldog a házasságban. A menyasszonynak tehát bucsulevelet írt, amelyben kijelentette, hogy nem akarja a viruló egészségét az ő beteg szívéhez kötni. Amint a levelet befejezte, szívenlőtte magát.

— **Hasiölmetsző Bécsben.** Bécsből jelentik, hogy ott veszedelmes merényletet követett el három leány ellen egy Hudecek Henrik nevű harmincegy éves lámpagyújtogató. Tegnap este 9 óra tájban három nő állott a Favorit- és Erlach-utca sarkán, a mikor Hudecek nyitott késsel közeledett feléjük és villámgyorsasággal megszúrta őket. Selinger Antonia tizennyolc éves munkásnő két centiméteres szurást szenvedett a hasán; Szedenszky Mária munkásnő ugyanolyan szurást kapott; Sindra Mária pedig, a ki védelmére előnyújtotta jobbkezét a keze feje kapott mélyebb szurást. Amerénylő elakart menekülni, de a járőrök föltartóztatták és átadták a rendőrségnek, ahol fölmerült a gyanu, hogy nem épelméjű. Bekísérték a rabkórházba, ahol elmebeli állapotát megfigyelik.

— **A fülbevaló tolvaj.** Nagy Albert debreceni cipésznek három éves Ilonka leánya ma délután hazamenet találkozott egy cseléddel, aki megállította a kis leányt, hogy a fülbevalóját megigazítja, közben pedig kivette a fülbevalót és elfutott. A rendőrség nyomoz a tolvaj után.

Lábizzadás, Kézizzadás, és Hónalyizzadás

ellen leg-
jobb a
eldugítja
Kapható
Debreczenben;

Molnár-féle SUDORAN. Amerikai recept szerint készült legbiztosabb izzadás elleni szer. Teljesen ártalmatlan. Hatása nem abban nyilvánul, hogy — mint az eddig ismeretes izzadás elleni szereknél a pörusokat kenés után az izzadás és az esetleges penetráns szag azonnal elmúlik. Ara 1 kor. 20 fill.

Kapható Debreczenben; Mihálovits Jenő, Mauthner, Muraközy és Radákovits gyógyszerárakban, valamint 1 K 30 fill. előzetes be-
küldésével Molnár János gyógyszerésznél Szombathelyen.

— **Beszél ön angolul? Miss Izabel Lewis** (Csapó utca 53.) rövid idő alatt megtanítja. Társas kurzusokat is ad.

— **Az általánosan ismert 6 koronás kemény kalapok Frank Testvéreknél csak 5 koronáért kapható.**

— **Családi dráma,** kinos házi jelenetek elejét veszi, ha lakásában a villamos csengő, villamos viláplítást Földvárival rendeztetni be Kossuth u. 1. Telefon 168.

— **Kugler Gerbeaud cukorkák főraktára** Kontsek Gézánál.

— **Fertőtlenített ócska tankönyveket** hozott forgalomba ez évben Aczél Henrik helybeli könyvkereskedő, aki az összes iskolákban előírt ócska tankönyveket a városi t. főorvos utasítása szerint fertőtlenítette, miáltal a tanulók egészsége megvédve a fertőző bacilusoktól. Ezen az egész országban páratlan és újdvös újítást ajánljuk a t. szülők és növendékek figyelmébe. Tankönyvek már most féláron kaphatók.

Közgazdaság. Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1909. szept. 9.

Készáru 5-ig magasabb

1909. októberi buza	13.53	13.54
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	13.69	13.70
májusi rozsa	—	—
1909. októberi rozsa	9.55	9.56
1910. áprilisi rozsa	—	—
1909. októberi zab	7.34	7.35
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	—	—
1910. májusi tengeri	7.10	7.11
—	—	—
1909. szeptemberi tengeri	7.60	7.61
augusztusi tengeri	—	—

Regény-Csarnok.

A bojár leánya.

— Regény. —

(105.) Irta: **Vértesi Arnold.**

Bizonyos lehetett abban Fehér Ármin, hogy ez udvarias férfi kész lesz neki is szívességet tenni s óhajta szerint fog eljárni. A doktor ur sohasem valotta kárát szíves szolgálatának, az a háromemeletes háas a Nádor-utczában, melyet tavaly vett meg, tanuskodik róla.

De mikor Fehér Ármin az érdemes orvos urral belépett a szállodába, Pali már nem volt ott; nem találták sehol.

Fehér Ármin közben is sápadt arca még jobban elhalványodott. Csongrády Gyuri fejét csóválta, nem tudta, hová tűnhetett el Pali, de semmi komoly következménytől nem félt; ha kiment a fu hát majd visszajön.

Az orvos, ki igen ildomos ember volt, észrevette mindjárt, hogy az ő jelenléte felesleges, ajánlotta magát s megjegyeste, hogy ha szükség lesz rá igen örömet fog szolgálni s délután 3 órától 5 ig otthon lesz lakásán.

Fehér Ármin alig bírt annyira uralkodni magán, hogy az udvariaság szabálya szerint viszonzza az orvos köszöntését, kezeit görcsösen összeszorítva egy székre dől; Csongrády Gyuri kísérté ki az orvost az előszoba ajtajáig.

A mint szán újra belépett Csongrády a szobába, Fehér Ármin dühösen ugrott föl székéről s képből egészen kikelve ordított:

(Folytatjuk.)

Atanuló ifjúság figyelmébe!

legolcsóbban jótállás mellett

Leghíresebb szerkezei megfizethető pontos órák

Löfkovits Arthur és Trsa
cégnél Piac-utca 38.

NEUMANN M. mindenütt vezet:

mert az ő **legjobb,** ruhái a leg-
szöve a **legjobb,** tartósabb
szabása a legkifogástalanabb, tehát a
legolcsóbb is

Cégem bárkit szívesen lát vételkötelezettség nélkül.

NEUMANN M. Cs. és kir. udvari
: ruha szállító :
DEBRECZEN, Piac 51. Csanak ház.

VIGYÁZAT!

Megyek már egy pár cipőt veszek
Klein Ferenczné

u. v. **Elfenbein Adolfnál**
Simonffy-u. Bérház.

mert igazán mondhatom

sehol olyan jó és olcsó

cipőt nem kapni, mint nála.

Saját készítmény. Elnyúlhetetlen.
Olcsóbb mint bárhol.

50 korona hetifizetést

vagy 50 - 60% provisiót

kap mindenki, aki **Aluminium táblálm és áruim** elárulásával **foglalkozni** óhajt. — Nagyszerű újdonság. Képviselet melé foglalkozás gyanánt is adatik **Aluminiumárúk** játszva, főnyedén eladhatók. Felvilágosítás és minta ingyen. Senki se mulassa el tehát értesítést kérni. Lavelező-lap elegendő. Cim:

ANTON HRUBY

MÖGLITZ (Mähren).

Fő

Debreczeni el

Csilárok, ivk
dinamok állan
a legjobb gy

Gyomo
vagyta
ban
ben a

GYO

1 úv

Miha

gy

DE

Az

megér

ang

ujd

legol

legele

Mosk

férfi s

Az isko

leány

szobke

matrac

.. nagy

Dono

Debr

Villamosvilágítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását. évi jövedelmében tartását egy helyben, mint vidéken a legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközökkel

Földvári L.

Debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

Ceillárok, ivóvízpompák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségekben a legkitűnőbb házi szer a

Hollandi

GYOMORCSEPPEK.

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárban

DEBRECZEN.

Az őszi idényre

megérkeztek a legújabb

angolszövet

ujdonságok,

a melyet a

legolcsóbb árban

legelegánsabban készít

Moskovits József

férfi szabó, Piac-utca 46.

Az iskolaév kezdetére ajánlunk

leány és fiú fehérneműket,

zsebkendők, harisnyák, paplan,

matrac, ágy fehérneműk és

flanelltakarókat

∴ nagy választékban, jutányos áron. ∴

Donogán és Somossy

Debreczen, Ristemplombazár.

Iskola hegedük

vonóval 4 frt.-tól kezdve kaphatók

Schmidt S.

hangszer raktárában

Piac-utca 73.

Horváth János

gőzfűrészeiben

100 kg. vágott főlgy tűzifa

80 kr-ért kapható.

SZALMA

helyett alomzási célokra rendkívül alkalmas kitűnő felszívó képességű az Ecsedi lápon termelt

Alom-Tőzeget

waggonrakományos tételekben

jutányos áron ajánl

Holländer Adolf és Fia

Debreczen, Piac-utca 28.

ISKOLAS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott árakon beszerezhetők.

Kész fehérneműk, ingek, lábravalók, harisnyák, zsebkendők Paplanok, matrácok, ágylepedő, flaneltakaró.

Fiuknak Brassói posztók, Leányoknak inézeti sötétkék gyapjú Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

SZABÓ LAJOS FIAI cégnél

DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.

Alapították 1842-ik évben.

Prelovsky András

elsőrangú katonai és polgári szabó üzlete bel és külföldi szövetek — valamint hadi felszerelési cikkek nagy választékú raktára —

Debreczen, Kossuth-utca 4. sz.

Elvállal a legújabb szabású és a legnagyobb igényeket is kielégítő katonai, vasúti és sport egyenruhákat, polgári öltönyöket, valamint magyar, diez- és viselő ruhákat papi reverendákat, palástokat és fővegeket a legjutányosabb árak mellett készítenek.

Ugy tényleges, mint tartalékos tisztek és

egyéves önkéntesek

a legelegánsabban szabályszerint kiváló olcsó árban felszereltetnek Az anyag jó minőségért valamint előírás szerinti elkészítéséért felelősséget vállalok.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgállok.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz!

Az iskolai idényre ajánljuk nagy raktárunkat olcsó árakon, u. m.;

Fiu fehér vasalt ingek — — 86 krtól

Leányka ingek sifonból — 42 „

Fiu lábravalók pamut vászonból 38 „

Iskola ruhára delain mtr. 20 kr

„ „ mosó delain „ 25 „

„ „ 120 cm szövetek 38 „

„ „ kötényre kretonok mtr. 19 „

zsebkendők 5 kr-tól, gyermek reform

kötények, gyermek harisnyák minden, nagy-

ság jó minőségű fekete ernyő 98 kr,

Sajátkészítésű vatás paplanok 2.20 l.

asztalneműek, törülközők, ágyszerítők nagy

választékban. Rövid árak, női fűzők

minden magasság 110 kr.-tól.

Molnár V. J. és Társa fiókja

Czégtulajdonos: Molnár Lukács.

Kossuth és Batthány-n. sarok a szin-

házzal szemben.

Uj faüzlet!

Van szerencsénk a t. vevőközönség tudomására

hozni, hogy a Vasutasok Gőzfűrésze Vállalat r. t. (Deb-

reczeni pályaudvar)

gőzfűrészejét és fátelapját

kezelésünkbe átvettük. A bérvégzésen kívül foglalkozni

fogunk mindennemű kemény tűzfűrészek (61) és aprí-

tított alakban, valamint kőszén, kőszén és faszén eladá-

sával.

Kívánatra az árut házhoz is szállítjuk (lomzár-

al ellátott szekereken úgy, hogy az áruk mennyiségéért

a legmesszebbmenő felelősséget vállaljuk.

Helyi képviselőnkkel Grad Rezső urat (Deák

Ferenc utca 10.) biztuk meg, de megrendeléseket el-

fogadnak mindazon dohánytőzsdék és üzletek, a hol

tábláink kilesznek függeszte, valamint telefon 784. utján

A t. közönség becses pártfogását kéri teljes

tisztelettel

Leuchtman Artur és Társai

Urak figyeljenek!

A legszebb és legdivatosabb

őszi és téli öltönyöket

a legelegényesebb feltételek mellett

készíti

Tóth József

férfi szabó. Vár-utca 2. szám.

Ha a megrendelő fáradni nem akar, ké-

rem értesíteni és mintával elmegyek.

Apró hirdetések.

Betöltendő.

Varrógépügynökök, pénzbeszedők óvadékkal azonnal felvétetnek Gedő varrógépraktárában Piacz utca 56.

Egy bolti szolgáló 14-től 16 évig a Linoleum áruházba felvétetik.

Montásleányok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Bankhivatalnok, ki a könyvelésben és levelezésben jártas, a délutáni órákra (5-8-ig) bármely irodai munkára ajánkozik, Czim a kiadóban.

Adás-vétel.

Kiváló minőségű hódfarkú és mindennemű tetőcserép bármily mennyiségben olcsó áron kapható József k. herczeg utca 67 szám alatt.

Iskolás gyermekeknek. Táskák, könyvhordó szíjak, toltartók; torna ingek és sapkák legolcsóbban beszerezhetők Sonwarz M L-nél Piacz 38.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes áron vesz Rosenberg Béni Bádogos-utca 4. szám.

Kalapos műhelyemben férfi és női kalapok javítását és átalakítását a legjobb kivitelben eszközölöm. Békés Lajos.

Pörkölt kávé különlegességek, Bárkinék, bármily időszakban legkisebb mennyiségű kávét is megpergelek díjtalanul gázüzemű pergelőn Darvas Miksa kereskedése Telky-utca sarok.

Eladó must cirka 200 hektoliter; Nagy-Dobosi Szatmár megyei termés. Czim a kiadóba.

Új rendszerű női-férfi divatárak és butoreladás: A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szükségletét női divat cikkeiben, női kabátok, férfi öltönyök, fejcitók, mindennemű vásznak és csavaszakban, saját készítésű Ciota és Cascair paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti árnál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

Wertheim pénzszekrény megvételre kerestetik.

Jókarban levő kopirprést veszek. Czim a kiadóhivatalban.

Farkas Mihálynál Erőmihályfalván különféle festmények és hazafias képek igen olcsón kaphatók. Ugyanott különböző nagyságú boroshordók eladók.

Jókarban levő függő lámpákat keresek megvételre. Czim a kiadóban.

Lakás.

Két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel November 1-re kiadó Szechenyi u. 27 sz. a Értekezhetni ugyanott az utcai lakásban

Kerestek két egymásba nyíló hóapros szoba lehetőleg a Piacz utcán. Czim a kiadóhivatalba adandó.

Különféle.

Deák Ferencz-utczai izr. templomba egy földszinti férfi ülése kiadó. Bundi u. 4. sz. alatt két egymásba nyíló szoba kiadó.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Kétféle megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, min családi ügyekre Krámer József.

A középiskola alsóbb osztályába járó tanulókat teljes ellátásra és a tanulásban való felügyelettel elfogad intelligens izr. család Czim a kiadóhivatalban.

Legbiztosabb szépítőszert a

Fáy-féle Arc-Crém

Kitűntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkötőbb szor szelő májfoltok, pattanások és az arczbőr tisztátalanságai ellen. Egy tégely 1 kor, hozzá való „Fáy” szapon 1 korona.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyszarvu” gyógyszertár. Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

THAISZ ARTHUR

papírnemű áruháza

(előbb Pongrácz Géza) PIACZ-UTCZA 7,

Az összes iskolákban előírt iskolai tanszerek füzetek, rajztömbök, körzők vonalzó

a legolcsóbb árakban beszerezhetők.

Az üzlet megnagyobbítása alkalmából felhívom a tisztelt vevőközönséget kirakataim megtekintésére.

A feltaláló leányai.

Impozáns nagyszerű hajzatot

szerezünk és tartunk meg egész a vén korig minden nagyobb fáradság nélkül, bajos manipulációk nélkül és lényegesebb költség nélkül, ha valódi célirányosan összeállított hajvizet használunk, a mely a fejbőrt erősíti és tisztán tartja és a mi legfontosabb ha a haj természetes szírtartalmát rendezzük. Zsíros, olajos hajnak használjunk:

Uhlmann Peru Tannin vizet

szírtartalom nélkül (veres csomagolás) Száraz, kemény, törékeny hajnak:

Uhlmann Peru Tannin vizet

szírtartalommal (zöld csomagolás). Együttal eltávolítja a kellemetlen izadtságot és a haját szagossá, ingóvá, fényessé és puhává teszi. Nem támadja a haj színét, nem piszkol és nem csinál foltot. Tiszta és világos és finom parfümös, üvege K. 2.50 és K. 5.—

Főraktár Ausztr. Magyarország részére:

Vertriebsgesellschaft Wien, I., Karlsplatz 3. —

Kapható Jóna és Jóna gyógyszerkereskedésben, valamint minden gyógyszertárban és illatszertárban

Telefon 63

Telefon 632.

UJDONSÁGOK
női felöltők, Costümök, Princesruhák és Blousokban
Halmágyi Sámuelnél
Debreczen, Piacz-utca 47, a főpostával szemben.

De

EL
Melyben
Egy óra...
Negydedre...

A város

A vidék tekezletet tarlyen előtártá anyagi helyzejáról tanakod volt városi tl a városok sz adókból sem kénytelenek a hazai pénz fele ő kölcsö irányos, hog állítsanak föl Az értek lások szerint nának két-há lami pénzcs pítanak a vá a vidéki v gitené.

A polgá mét kedvező got küldött k tervezetének országgyűlési tulajdonképe munkásságát szabjon. Telje

Pet

irt Tagadha lendült a Pet elevenebb mü de egyéb küls ódahatottak, h lentek meg, s foglalkozott a hogy régibb ujabban föfedez sok élettrajzi anyag került E Petőfi foglal el, sőt hivatala a Pet Sándor és Fe alelnökei szer Petőfi-társasá digelé 10 füze kissé riktó k talommal és i gibb tanulmá irodalomtörtér mert ado má

* Szerkesztő Zoltán, I-X. fü és Társa.

K